

O mački, petelinu in kosi.

(Iz češčine od Božene Němcové, prevéla Janja.)



ek oče je imel tri sinove; najstarejši se je zval Martin, drugi Matej — a najmlajši Mihalj. Vsi so bili vže odrastli, ko nekega dné izboli oče in čnteč svoj konec pozove je k sebi: „Glejte deca, drugega premoženja nimam, nego to kočó, tega-le mačka, tega-le petelina in to-le koso. V koči bivajte skupno, a od ostalih treh reči izvoli naj si vsak po jedno. Ne svadite se, bodite složni in Bog vas bode blagoslovil.“ Rekši, umrl je.

Ko so sinovi očeta pokopali, razdelili so si dedstvo. Martin je vzel koso, Matej si je izbral petelina, a Mihalju je ostal maček.

„Bratje dragi,“ rekel je Martin, „doma nam ni vstati, bilo bi nam od gladi umreti. Bodita vidva tù in si kako pomagajta, jaz idem s koso po svetu.“

Bratje so imeli drug drugega jako radi in kar je jeden hotel, hoteli so vsi. Zato se nihče ni ustavljal bratovemu odloku. Martin je vzel koso in odšel po svetu. Dolgo i dolgo je hodil a nikdér ni mogel najti dela; končno pride v deželo, kder so bili ljudje jako glupi. Dospevšega v neko mesto, sreča človek, kateri ga vpraša, kaj nese?

„Koso!“ odvrne mu Martin.

„I kaj je to? Čemu je?“

„S tem se trava seče.“

„S tem se trava seče? I to je izborna reč; mi moramo travó z rokami muliti, kar nas pa stane mnogo truda. Ako bi hoteli to reč našemu kralju pokazati, izvestno bi vam tega „trgača“ dobro plačal.

„Šel bodem h kralju; zakaj bi ne šel?“ — Gospod ga je peljal do kralja, kateri se je temu „nastroju“ jako čudil ter se z Martinom takój pogodil, da bi šel na kraljeve travnike kositi travo.

Martin se takój poda tjà in ž njim množica gledalcev. A Martin ni bil neumen; zasadil je koso sredi travnika v zemljo, ukazal slugi, da prinese opóludne obed za dva in je odslovil gledalce, češ, da „podžirač“ ne trpi gledalcev. — Ko sta opóludne služabnika prinesla obed, čudila sta se jako, da je bilo toliko trave vže pokošene.

„Ali bode „podžirač“ tudi obedoval?“ vprašali sta slugi.

„Kdor dela, mora se nakrmit. Idita z Bogom in pustita naju sama.“ Otišla sta. — Martin je snedel obed za dva.

„To je bila izvrstna misel, da sem zahteval obed za dva; da bi bili prinesli le za jednega, ne bil bi se najedel do sita.“

Tako je delal dan na dan, da je ves travnik pokosil. Ko je bil gotov, zadél je koso na ramo in šel h kralju po plačilo.

„Tvoj „podžirač“ toraj sam travo seče?“ vpraša kralj.

„Sam, kraljeva milost!“ — odgovori šaljivec.

„Ali bi nam ga hotel pustiti za tisoč zlatov?“

„Stane me sevéda več, a bodi si, dam ga za ta denar,“ dé kosec, odda koso in prejemši denar, otide domóv.

Kralj pa ukaže koso varno zapreti v sobo, da bi se jej ničesa ne zgodilo.

Prišel je čas, ko je zopet trava vzrastla in jo je bilo pokositi. Kralj velí, naj se nese „podžirač“ na travnik. Z največjo slavo nesó koso na travnik ter jo zasadé sredi travnika v zemljo. Nató pa se odstrané, misleč, da tega „podžirač“ nima rad, da bi ga kdo gledal. A opóludne prihité v jednej sapi, želež videti, koliko je vže pokošenega. A kosa je stala, kamor so jo bili zjutraj zasadili. To jim je bilo neumljivo. Obed položé poleg kose in hité kralju naznanjat. „Prej je bilo takój prvo dopóludne toliko pokošenega, ko je oni človek bil pri njem, a zakaj sedaj neče delati?“ mislil si je kralj in zmajeval z glavo. K večeru vrnil se je zopet služabnik in pravil, da se kosa obeda niti dotaknila ni.

„To mora biti začarano,“ reče kralj, „naložite jej 20 batín, in ako še potem neče delati, zakopljemo jo.“

Na slavni ukaz prineso na travnik klop, položé ná-njo koso in birič jame mahati po ubogej kosi. Kosa je pri vsakej batini odskakovala od klopi in marsi-katerega radovedneža ošvignila preko nosa.

„On jo je začaral!“ jeli so kričati vsi iz jednega grla, „zakopajmo jo!“ — Izkopali so veliko jamo, položili v njo koso in jo zasuli; nato pa zopet travo mulili z rokami, kakor poprej.

Zatem so imeli bratje dobre čase in so blagoslavljali očeta, kateri jim je zapustil tako dragoceno dedščino. Čez nekaj časa pa, ko se je jel denar tajati, reče Matej: „Sedaj idem jaz s svojim petelinom po svetu, morda ga tudi tako dobro oddam, kakor ti koso.“

„A pojdi daleč, kder najdeš še glupih ljudi, v Čehih bi ti jih kmalu nedo-stajalo,“ svetuje mu Martín.

Matej je vzel svojo dedščino in otišel. Dospél je do mesta in srečal gospoda.

„Kaj pa neseš tú, človeče?“ vpraša ga gospod.

„Petelina!“ — odvrne Matej.

„Takih ptičev tú nimamo, čemu je ta?“

„Tak ptič prikliče dan.“

„I to je veliko čudo! Mi moramo vsakokrat spremljat dan za óni vrh in zjutraj za rana mu moramo iti zopet naproti, kar nam dela mnogo neprilike. Ako ima ta ptič tako lastnost, plačal bi ti ga kralj z mnogimi tisoči!“

„Vsak čas se morete osvedočiti o tem!“ dé Matej in gre z gospodom h kralju.

„Milostivi kralj! ta človek ima ptiča, ki zna dan priklicati in kadar on zaspi, se tudi dan nagne.“

„I, tak ptič bi ne bil z nobenim denarjem preplačan, ako je res, kar poveš.“

„Milostivi kralj! vsak čas morete se o tem osvedočiti.“

Kralj ukaže, da denejo petelina v zlat kurnik — in petelin, zadovoljen z novim stanovanjem se takój ugnezdi. Ni dolgo trajalo in dan se je nagnil, kakor gabi bil kdo spremljal k počitku.

Kralj je bil vesel; jutra niti dočakati ni mogel. Vže o pólunoči so vstali in pazili, kako bode petelin dné priklical. Bila je jedna po pólunoči a vse je ostalo mirno; bila je dve, petelin je zakikirikal in vsi so se spogledali češ, kako je to divno petje. Bila je tretja ura, petelin je glasno zakikirikal in pel do četrte ure,

da se je vže popolno zdanilo. Ko je kralj videl, da petelin v resnici dan priklíče, ukazal je, da se dá Mateju pet tisoč zlatov iz zakladnice — a poleg tega naj se še dobro pogostí. Matej je pograbil denar, dobro se najedel in napil, zahvalil se kralju in otišel.

Brata sta ga z radostjo vzprejela in dokaj časa so se imeli vrlo dobro. Ker pa z denarjem niso uméli prav gospodariti, pošél jim je dokaj naglo. Sedáj reče Mihalj: Bratje, sedáj idem jaz po svetu, da se ogledam po svojej sreči. Znabiti da tudi za mačka dobim toliko, kakor vaju kateri.

Zopet ga brata opominata, da naj gré dokaj daleč, kder so še glupi ljudje; v Čehih bi jih skoro ne našel.

Mihalj pobaše mačka v maliho in otide. Dolgo je hodil; slednjič dospeje v deželo, katere jezika ni umél. A predno je došel do glavnega mesta, privadil se ga je vže toliko, da se je za silo znal sporazumeti s prebivalci. Pred mestom ga sreča gospod in ga vpraša, kaj nosi v malihi?

„Mačka!“ odvrne Mihalj in mu ga pokaže.

„Aja, to je lepa živalica, a čemu je?“

„Miši loví; naj jih bode v hiši še toliko, ta žival vse ujame.“

„I hitro jo pobaši nazaj in hodi z menoj h kralju! Pri nas je namreč toliko miši, da nam malone po mizah skačejo in kralj bi dal ne vem kaj, ako bi se komu posrečilo, da bi je prepodil.“

„Tú je gotova pomoč,“ odvrne Mihalj, pobaše mačka v maliho in hiti za gospodom.

(Konec prihodnjič.)



Listje in cvetje.



Drobtine.



Umrla je po dolgo-
trajnej in mučnej bo-
lezni v 22. dan pre-
tečenega meseca
gospodična

Dragojila Milek,

učiteljica v pokoji.

Bila je rajnka pri-
jateljica našemu listu in je tudi nekoliko
mičnih sestavkov s podpisom Petrovna
spisala zanj.

V miru naj počiva in blag spomin jej
bodi ohranjen tudi v našem „Vrtci.“



Sirotek.

Kaj se jočeš, oj sirotek,
Kaj ti srčee teží,
Saj mladosti dôba rajska
Se v solzicah ne topí.

Dobro vem za žalost tvojo —
Čutil vdarec si težák,
Ki namešal je bridkosti
Ti v život poprej sladák.

Mamica ti je umrla;
In po njej se ti solziš.
Priden bodi in pobožen,
Pa v nebesih jo dobiš!

Z Ž.

